

سرمقاله

چرا نام مزاری جاویدانه تاریخ گردید

حفيظ الله ذكي

شهید مزاری مشکلات کشور را شناسایی کرد و برای حل آن طرح های انسانی ارایه کرد. او از آغاز با طرح انحصاری قدرت و قومی سازی دولت مخالفت کرد و خواهان بازنگری کلی در ساختار، مبنا و ویژگی های دولت جدید گردید.

شهید مزاری می دانست که گفتمان قومیت به عنوان گفتمان مسلط در ادبیات سیاسی کشور مطرح می باشد. اما با درک این حقیقت که هیچ گفتمانی خارج از قلمرو قدرت شکل نمی گیرد، تلاش های سیاسی خود را بر ساختارها و بنیادهای دولت و ساماندهی قدرت در افغانستان استوار نمود.

شرایط سیاسی در عرصه داخلی و جهانی نیز برای این تغییر بنیادی آماده بود. چهارده سال جنگ و شکل گیری مراکز متکثر قدرت سیاسی بر محور احزاب و گروههای قومی و مذهبی و موازنه نسبی قدرت گروههای رقیب و متخاصم در بسج منابع مورد نیاز جنگ، بستر تشکیل یک نظام فراگیر سیاسی را فراهم کرده بود.

اجتماعی، سامان سیاسی و حتا باورها و برداشت های متضایه از دین ضرورت یافت و بذری تفکر «احیای هویت» و «اجرای عدالت» به منظور سامان دادن به مناسبات قدرت و ایجاد دگرگونی در ساختارهای اجتماعی و سیاسی، در ذهن و ضمیر اعضای جامعه پاشیده شد. پیامد مهم این دگردیسی جایگزین شدن یک اجتماع پویا و فعال در عرصه های فرهنگی و سیاسی به جای جامعه بیمار، منفعل و غیر کنش گری بود که نابرابری ها و ناهمگونی ها در توزیع و تقسیم قدرت و امکانات را به عنوان «مشیت الهی» پذیرفته بود و بار سنگینی از مظلومیت ها و محرومیت ها را نسل به نسل به دوش می کشید.

شرایط فوق تا حدودی بستر و زمینه یک تحول بزرگ و سامانمند را در قدرت سیاسی دولت به وجود آورده بود. اما تجمیم ابزارها، امکانات، خواست ها و فرصت ها و بهره گیری از آنها در راستای تحقق اهداف و آرمان های انسانی و ایجاد ظرفیت ها و توانایی های لازم برای استفاده از منابع مادی و معنوی، نیازمند هوش و درایت سیاسی، مدیریت کارآ، شجاعت، ابتکار و از خودگذشتگی می باشد که در وجود هر شخصی یافت نمی شود.

در این شرایط فوق این مزاری بود که بسری آئینتت هويت جمعی و تخریب نظام ناعادلانه و خلق رهیافت ها و سازه های نظری در ادبیات دولت سازی و شروع یک تجربه نوین در حیات سیاسی و مناسبات اجتماعی، با تعهد، صداقت و شجاعت تمام، از فرصت های به وجود آمده بهره برد و امکانات و ابزارهای موجود در راستا دسترسی به اهداف سیاسی و تشکیل یک حکومت اسلامی مستقل و متکی بر اراده آزاد مردم استفاده قرارداد. درایت سیاسی و مدیریتی شهید مزاری از آنجایی برجسته و آشکار می شود که او از شکل گیری و سرعت پیشرونده روندهای سیاسی در سطح داخلی، منطقه ای و بین المللی به گونه موثر بهره می برد. او علیرغم مشکلات، نارسایی ها و کارشکنی ها تسلط خود را بر اوضاع سیاسی و فرایندهای اجتماعی، نظامی و فرهنگی به اثبات رسانید و با ارائه طرح های نوین و مبتنی بر ارزش های و مناسبات اجتماعی، فرایند تغییر در سیمای سیاسی افغانستان را تسهیل نمود. مزاری با گسیختن زنجیر محکومیت ملیت های ساکن در افغانستان و رخنه کردن در دیوار ضخیم و غیر قابل عبور قدرت سیاسی، تجربه نخستین رهبری کاربازمانیک را در تاریخ کشور رقم زد.

با زایش نخستین رهبری سیاسی، تمامی اسطوره ها، مقدرات، باورهای انتزاعی و بندارهای بی سرانجام، درهم شکست و طلسم ترس مردم از هیولای قدرت باطل شد. به عهده گرفتن این مسوولیت عظیم و دشوار بود که مزاری را در ساختار روح جمعی شان و جایگاه والا بخشید و افاق تابناک اندیشه هایش را در سپهر آبی افکار و عواطف جمعی مردم ماندگار کرد.

چندی قبل در گزارش های خبری آمده بود که شماری از اعضای گروه «صد دختر، صد مشکل، صد راه حل» با راه اندازی برنامه کتاب خوانی در یکی از مزدحم ترین جاده های شهر کابل، خواستند مردم را به مطالعه تشویق کنند. یکی از اعضای این گروه در ارتباط با این برنامه گفته است که به ترویج فرهنگ کتاب خوانی در سطح کشور تاکنون توجه خاصی صورت نگرفته است و اعضای این گروه می خواهند با مطالعه کردن کتاب در کنار جاده ها، توجه مردم را به این فرهنگ جلب کنند. وی در ادامه افزوده است که ما خواستیم به تمام کسانی که از اینجا عبور و مرور می کنند برای شان ذهنیت بدهیم تا اعضای خانواده خود خود سوال کنند که آیا کتاب هم می خوانند یا نه؟

با تأسف باید یاد کرد در افغانستان همانند بسیاری از عرصه ها، کتاب و کتاب خوانی نه تنها با چالش های ناگوار مواجه است بلکه اساساً جایگاه حایز اهمیت و لازم را دارا نیست. هر چند گفته می شود که وجود چالش هایی از قبیل عدم رشد فرهنگ کتاب خوانی در میان اقشار گوناگون، گران تمام شدن قیمت چاپ کتاب در داخل کشور، گران بودن قیمت کتاب، نبود حمایت واقعی دولت از ناشران از آشکارترین چالش های کتابخوانی در کشور خوانده می شود، اما متأسفانه ضعف فرهنگی و بی توجهی به فرهنگ و پژوه به فرهنگ کتابخوانی ریشه های بنیادی در جامعه دارد. اما خوش بختانه با وجود چنین مشکلات و چالش هایی و وضعیت ناگوار که کتاب و فرهنگ کتاب خوانی در کشور دارد، افرادی پیدا می شوند که گروه های وجود دارند که سعی دارند به هر طریق ممکن به اعتلای این فرهنگ در میان اقشار مختلف جامعه کمک کنند و راه هایی را برای افزایش میل و علاقه مردم به کتاب و کتاب خوانی دریافته و ارایه دهند. شاید گزارش یاد شده یکی از ده ها نمونه آن محسوب گردد.

واقعیت امر آنست که حال که مردم ما در بی آن هستند تا بیک زندگی خوب و انسانی داشته باشند، از مصیبت های جنگ و ناامنی در امان بوده و آینده صلح آمیز و مترقی را برای خود رقم زند این

ترویج فرهنگ کتابخوانی، بازیابی همیشگی سلامت جامعه

شکور

هدف والا تحقق نخواهد یافت مگر این که درجه فرهنگ و درک خود را ارتقاء بخشند. درجه فرهنگ و درک نیز افزایش نخواهد یافت مگر این که عزم آموختن و مطالعه کتابخوانی و فکر کردن را در وجود خود زنده سازند و در زندگی فردی و خانوادگی و جمعی برای آن جایی و موقعیتی و اهمیتی بسزیا قابل گردند. امروز اگر اروپا به درجه از پیشرفت و ترقی دست یافته و مرزهای دانش و خوش بختی را پس دربی در می نوردد به اذعان همه مورخان و اهل خیره این وضعیت از هنگامی رخ نمود که آنان به فرهنگ و دانش روی آوردند. به تعبیر دیگر درخشش امروز اروپا دقیقاً پس از عصر روشنگری که عصر دانش و علم و فرهنگ خوانده می شود ظهور نموده است. بنابراین راه این خوش بختی ملت ها و نیز نجات ما از این زندگی روزمرگی و تیره آنست که درخت دانش و فرهنگ را در وجود فردی و اجتماعی خود بارورسازیم. گزارشی که در آغاز نقل قول گردید بیان ای بود برای طرح و تأکید بر این نکته که ما در این زمینه و ترقی را همیشه از آدرس راه های دیگری نیز وجود دارند که چه بسا اساسی تر و بنیادی تر باشند. یکی از آن راه های عمده رسیدن به صلح و امنیت و پیشرفت و داشتن کشور آباد این است که فرهنگ مطالعه و کتابخوانی را ترویج

نماییم. با چالش ها و موانع آن مقابله نموده و زمینه آن را فراهم سازیم. برای ترویج فرهنگ کتابخوانی و مقابله با موانع یا رفع چالش ها می توان راهبرد های مختلفی را ارایه داشت. انتظار برده می شود که هر شهروند و نهاد فرهنگی و علمی و سیاسی و اجتماعی برای ارتقاء فهم و درک جامعه در این راستا تلاش ورزد. اما اینک بصورت مشخص برای رفع موانع و ایجاد زمینه و بستر لازم جهت ترویج و توسعه فرهنگ کتابخوانی می توان به موارد زیر اشاره داشت: خانواده، نظام آموزشی (دولت)، کتابخانه ها و کتابداران. در مورد خانواده باید اذعان کرد که خانواده عامل بسیار موثری در ایجاد ترویج فرهنگ مطالعه و کتابخوانی است. محیط و شرایط خانواده، روش تربیتی و آموزشی والدین، طرز تفکر و نگرش والدین در رابطه با مطالعه و کتابخوانی، وجود کتب و نشریات قابل دسترس و هم چنین سطح اقتصادی و پایگاه اجتماعی خانواده، نقش بسزایی در تقویت ترویج فرهنگ مطالعه و کتابخوانی و نهادینه شدن آن دارد. در ترویج فرهنگ مطالعه و کتابخوانی پس از خانواده، نظام آموزشی یا کتابت دشوارترین وظیفه و مسئولیت را در این راستا بر عهده دارند. اگر شاگردان مکاتب در مکاتب با کتاب آشنا شده و لذت مطالعه، خودآموزی و افزایش معلومات

پروسه صلح و آغاز بازی جدید پاکستان

رحیم حیدری

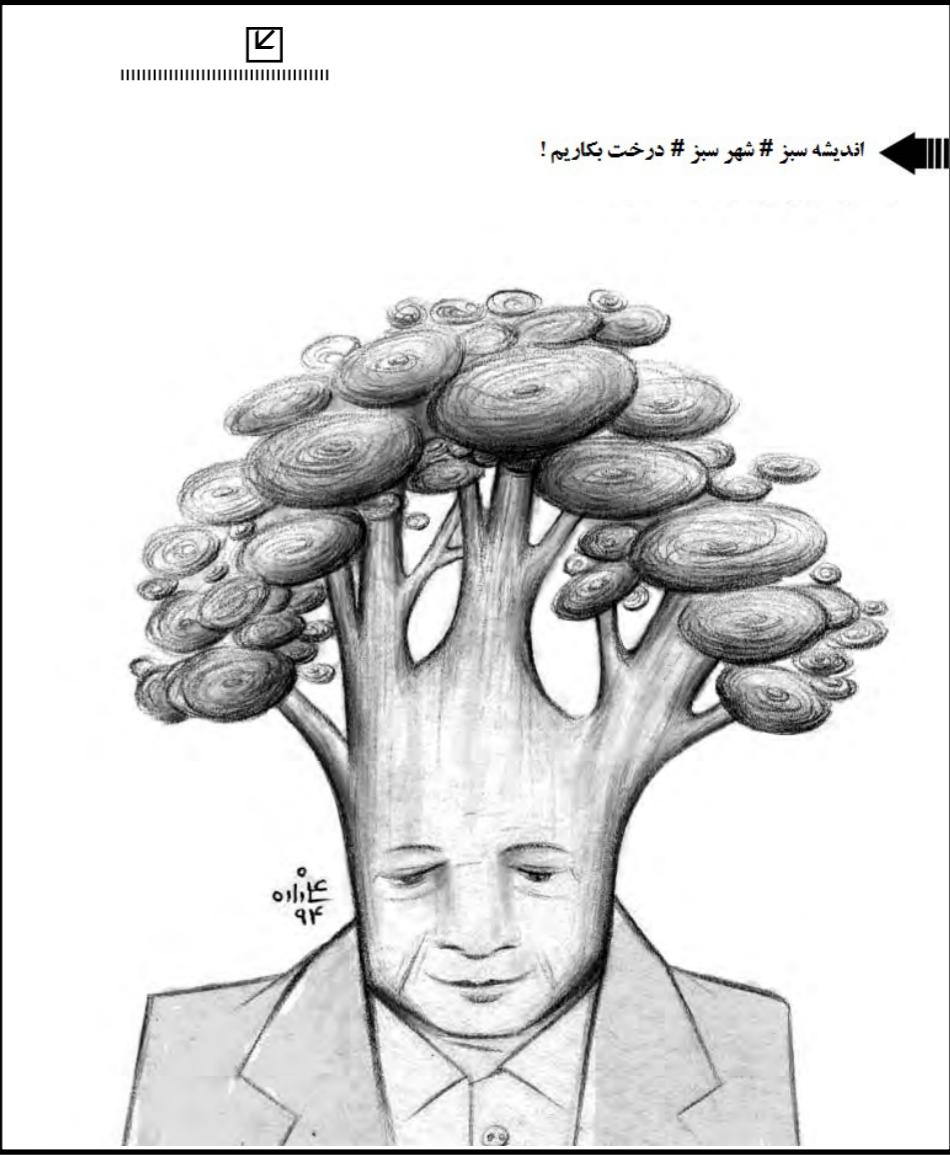

که رهبری و خانواده گروه طالبان در پاکستان حضور دارد، در معنی پایان بازی دو پهلو با حکومت افغانستان نیست. پایان بازی دو پهلو شاید خوشبینانه به نظر آید اما با قاطعیت نمی توانیم بگویم که بازی دو پهلو پاکستان به پایان خود رسیده است. در پایان نشست چهار جانبه حکومت پاکستان اعلان نمود که این کشور از تمام شاخه های گروه های مخالف مسلح دولت افغانستان خواسته است تا به پروسه صلح بپیوندند. اما تا هنوز گروه طالبان نسبت به دعوت حکومت پاکستان واکنش نشان نداده است. تنها یکی از اعضای دفتر سیاسی گروه طالبان در قطر بیان داشته است که آن ها اطلاعی از آنچه در کابل می گذرد، ندارد. واکنش نشان ندادن گروه طالبان نشان می دهد که بازی دو پهلو پایان نیافته است.

در وضعیت کنونی، پروسه صلح که از سوی حکومت کابل آغاز شده است بازی جدید در میان دو حکومت به وجود آورده است که از مجرای آن دو کشور سود و زیان خود را می سنجد. پاکستان با پذیرش این امر که در پروسه صلح افغانی همکاری می کند از جامعه جهانی کمک دریافت می کند. آن ها با کمک های که از جامعه جهانی دریافت می کند تنها به سرکوب گروه های مخالف مسلح حکومت خود پرداخته است و هیچ گاه گروه های مخالف مسلح دولت افغانستان را هدف نگرفته است. در طرف مقابل اما، جنگ و سر درگم به پیش می رود. سرکوب گروه طالبان جزء برنامه و سیاست حکومت کابل نیست و اراده سیاسی نیز برای سرکوب گروه های مخالف مسلح دولت ندارد. از طرف دیگر، مدت مشخصی نسبت به همکاری پاکستان در سرد شدن اما پاکستان ابتکار آن را داشته است تا مقامات کابل را دوباره به پروسه صلح دلگرم کند و آن ها را دوباره وارد بازی سیاسی نماید. گفت که پروسه صلح بنا براین، می توان گفت که پروسه صلح بازی جدید در میان دو کشور به وجود آورده است. پاکستان در میانه دو راهی قرار گرفته است. همکاری چندی در پروسه صلح و یا اینکه حمایت جدی از گروه طالبان. آن ها از بازی گروه طالبان در چارچوب حکومت مطمئن نیست. در عین حال، به این باور نیز رسیده است که حمایت از گروه طالبان نمی تواند آن ها را دوباره به قدرت بازگرداند.

نمیست. با این حال، حکومت افغانستان و رفتار های مقامات کابل بدون شک، تأثیر گذار بوده است. روابط متزلزل و بی ثبات حکومت کابل و مقامات بلند پایه حکومتی در ارتباط با پاکستان یک امر رایج در بیش از یک دهه گذشته بوده است. در دوره حکومت حامد کرزی، رئیس جمهور پیشین افغانستان پاکستان یا دوست بود یا دشمن. در واقع، روابط ما با پاکستان یا حسن نیت و حسن همسایه داری بوده است یا خصمانه و ددمنشانه. در یک مدتی پاکستان کشور دوست و برادر بوده است و در دوره زمانی دیگر، این کشور دشمن شماره یک افغانستان، بی ثباتی روابط کابل با اسلام آباد یکی از عوامل رفتار دو پهلوئی اسلام آباد در برابر کابل بوده است. در کنار این مسئله، به نظر می رسد که دگرگونی در فهم پاکستان در قبال افغانستان نیز پدید آمده است. آن ها در روی کار آمدن گروه طالبان در دهه ۱۹۹۰ نقش برجسته بازی نمودند. اکنون اما، گروه طالبان قادر به حکومت به مردم افغانستان نیست. زیرا، برای سال های متعددی این گروه از مردم افغانستان قربانی گرفته است. بازگشت گروه طالبان با واکنش مردم مواجه خواهد شد. همین مسئله موجب شده است تا پاکستان بپذیرد که رهبری و خانواده گروه طالبان در پاکستان به سر می برد و این کشور با فشار این گروه آن ها را بر سر میز مذاکره خواهد

سرتاج عزیز، مشاور روابط خارجی نخست وزیر پاکستان که در واشنگتن به سر می برد، گفته است که رهبران گروه طالبان و خانواده آن در پاکستان به سر می برد از خدمات بهداشتی حکومت پاکستان استفاده می کند. سرتاج عزیز در بخش دیگر از سخنان خود گفته است که حکومت پاکستان قبل بر گروه طالبان نفوذ زیادی نداشت اما اکنون، بر این گروه نفوذ دارد. او همچنین اضافه نموده است که حکومت پاکستان با نفوذی که بر گروه طالبان دارد می تواند آن ها را بر سر میز مذاکره

روزنامه افغانستان از همه دانشمندان و نویسندگان دعوت به همکاری می نماید.
هیئت تحریر در ویرایش مطالب دست باز دارد.
مقالات وارده بازگردانده نمی شود.
مسئولیت مقالات به عهده نویسندگان آنها است و تنها سرمقاله یانگتر دیدگاه روزنامه افغانستان میباشد.

□ صاحب امتیاز: دکتر حسین یاسا
□ مدیر مسوول: محمد رضا هویدا
□ سردبیر: حفيظ الله ذكي
□ کاریکاتورست: خالق علی زاده

□ دبیران: علی اصغر زاهدی، مصطفی جعفری
□ مسوول وب سایت: غلام عباس اصلان
□ آدرس: کابل، شهرک امید سبز، فاز چهار، کوچه ششم، خانه نمبر ۱۳۷-۱۲۷

www.dailyafghanistan.com
Email: thedailyafghanistan@yahoo.com